

UDK 351.823.1

KMETIJSKA ZEMLJIŠKA ZAKONODAJA V SR SLOVENIJI

Lojze SENEGAČNIK*

IZVLEČEK

Načrtno gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči je možno le ob ustrezni ureditvi vprašanja s področja kmetijske zemljiške politike. V SR Sloveniji so bili sprejeti: Zakon o kmetijskih zemljiščih, Zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev ter Zakon o preživitinskem varstvu kmetov. Z določili sprejetih zakonov se urejajo nekatera ključna vprašanja kmetijske zemljiške politike v Sloveniji. Z uveljavitvijo navedenih zakonov je bilo doseženih tudi že nekaj pomembnih rezultatov.

SYNOPSIS

Agrarlandgesetzgebung in SR Slowenien

Eine planmäßige Bewirtschaftung des Agrarlandes ist nur auf Grund einer entsprechenden Regelung der Probleme auf dem Gebiete der Agrarlandpolitik möglich. In SR Slowenien wurden folgende diesbezügliche Gesetze gebilligt: Das Gesetz über das Agrarland, das Gesetz über Erbung von landwirtschaftlichen Grundstücken und privaten Grundbesitzen, und das Gesetz über den Lebensunterhalt der Altbauern. Anhand der Bestimmungen dieser Gesetze werden einige Schlüsselprobleme der Agrarlandpolitik in Slowenien geregelt. Durch Inkraftsetzung der angeführten Gesetze wurden schon einige bedeutende Resultate erzielt.

1. UVOD

Načrtna in bolj usklajena prizadevanja za urejanje vprašanj s področja kmetijske zemljiške politike potekajo v SR Sloveniji še zlasti od leta 1970 dalje. Druga seja konference ZKS je na podlagi temeljite ocene razvoja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu in na vasi še posebej opozorila na vlogo in pomen kmetijske zemljiške politike v celovitem družbenogospodarskem razvoju SR Slovenije. Na tej podlagi so bili sprejeti: v letu 1973 zakon o kmetijskih zemljiščih in zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev ter v letu 1979 še zakon o preživitinskem varstvu kmetov. Ti zakoni predstavljajo temelj normativne ureditve kmetijske zemljiške politike v SR Sloveniji.

Načrten, zlasti pa dolgoročen pristop k urejanju vprašanj s področja kmetijske zemljiške politike je bil nujen zlasti iz naslednjih razlogov:

- tendence slabšanja razdrobljene agrarne strukture,
- slabo razvitega družbenega sektorja kmetijstva,
- zaostajanja intenzivnosti rabe kmetijskih zemljišč za kmetijsko proizvodnjo in premajhne produktivnosti dela v kmetijstvu,
- precejšnje stihijnosti pri razlopanju z zemljo, tako v pogledu globalne

* dipl.ing., Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, 61000 Ljubljana, Parmova 33

prostorske politike kot tudi v pogledu posameznega razpolaganja s strani obdelovalcev ter drugih lastnikov kmetijskih zemljišč.

To potrjuje zlasti naslednje:

1. V SFRJ in v Sloveniji smo v zadnjih 20-tih letih priča hitremu zmanjševanju obsega kmetijskih zemljišč. Tako smo v SFRJ v obdobju 1981-1985 zmanjšali obseg kmetijskih zemljišč za cca 800.000 ha (kar pomeni npr. 89% vseh kmetijskih zemljišč v SR Sloveniji). Nadaljevanje tega trenda do leta 1985 bi pomenilo, da bi v SFRJ v obdobju 1961 - 1985 zmanjšali obseg kmetijskih zemljišč od 15. milijonov ha (v letu 1961) na 13.8 milijonov oz. za 1,2 milijona ha večinoma najboljših kmetijskih zemljišč.
2. V SR Sloveniji smo v obdobju 1961 do 1980 zmanjšali obseg njiv in vrtov za 41.000 ha (od 295.000 ha v letu 1961 na 254.000 ha v letu 1980). Obseg obdelovalnih površin na prebivalca v Sloveniji znaša samo 0,17 ha (SFRJ 0,36 ha), kmetijskih zemljišč pa 0,48 ha (SFRJ 0,65 ha na prebivalca). Nadalje je za Slovenijo značilna: velika razparceliranost - poprečna velikost parcele (obdelovalnih površin) je nekaj nad 50 arov; poprečna velikost kmetijskih zemljišč na kmečkih gospodarstvih - le-ta posedujejo 90,5% vseh njiv in vrtov, 89,9% travnikov in 72,6% pašnikov - znaša le 3,6 ha. Priča smo tudi močnemu procesu preslojevanja kmečkega prebivalstva na hribovitem območju, kar povzroča ekstenzifikacijo in opuščanje obdelave kmetijskih zemljišč (v SR Sloveniji je v različnem obdobju zaraščanja z gozdom cca 238.000 ha zemljišč); močno pa zaostajamo tudi v hektarskih pridelkih - zlasti na zemljiščih v lastnini. Na tej podlagi so bili v SR Sloveniji postavljeni zlasti naslednji temeljni cilji kmetijske zemljiške politike:
 - izboljšanje kvalitete obdelave vseh razpoložljivih kmetijskih zemljišč,
 - usmerjanje kmetijskih zemljišč v družbeno lastnino in tistim združenim kmetom in delavcem, ki jim kmetijska proizvodnja predstavlja osnovni oziroma pomemben vir dohodka in eksistence,
 - razreševanje vprašanj v zvezi s pridobivanjem novih kmetijskih zemljišč, izvajanja komasacij in melioracij kmetijskih zemljišč, združevanja zemljišč za skupno obdelavo ipd.,
 - zagotoviti večji red pri razpolaganju s kmetijskimi zemljišči zlasti še: zagotoviti zaščito najboljših kmetijskih zemljišč, zagotoviti dolgoročno smotno gospodarjenje z zemljo kot dobrino splošnega pomena tako, da postane planiranje rabe prostora integralni del sistema družbenega planiranja,
 - povečevanje obsega kmetijskih zemljišč v družbeni lastnini in s tem krepitev družbenih kmetijskih organizacij ter povečevanje obsega zemljišč v družbeno organizirani proizvodnji v okviru zadružnih organizacij, s čemer se zagotavlja racionalno gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči ob doslednem spoštovanju lastnine v skladu z ustavo in zakoni,
 - postopna racionalizacija zemljiške posesti in strukture na podlagi razreševanja socialnih vprašanj kmetov, tako da se zemlja ostarelih kmetov prenaša v družbeno lastnino, v zameno zanjo pa se lastnikom zagotavlja ustrezen socialno varnost.

II. NA KAKŠEN NAČIN UREJA TA VPRAŠANJA KMETIJSKA ZEMLJIŠKA ZAKONODAJA

Zakon o kmetijskih zemljiščih ureja zlasti naslednja vprašanja:

- varstva kmetijskih zemljišč
- prometa s kmetijskimi zemljišči
- zakupa kmetijskih zemljišč
- zemljiškega maksimuma
- kmetijskega zemljiškega sklada v občini
- kmetijsko prostorsko ureditvenih operacij in skupnih pašnikov.

1. Bistvo rešitev v zvezi z varstvom kmetijskih zemljišč je zlasti v naslednjem:

- vsaka občina, kot temeljna družbenopolitična skupnost je dolžna, da določi v prostorskem delu družbenega plana zemljišča za potrebe kmetijstva. Zemljišča, ki so namenjena za potrebe kmetijstva pa so dolžne razvrstiti na zemljišča, ki so po svojih naravnih lastnostih, primernosti za uporabo sodobne tehnologije in možnosti za oblikovanje kompleksov za družbeno in družbeno-organizirano kmetijsko proizvodnjo, temelj proizvodnje hrane v SR Sloveniji (to je takomenovano 1. območje) ter v druga kmetijska zemljišča. Prav tako se v prostorskem delu družbenega plana posebej določijo kmetijska zemljišča, ki se zaraščajo z gozdnim drevjem.

Kmetijska zemljišča v prvem območju so pod posebnim varstvom, da bi se trajno ohranila za kmetijsko proizvodnjo. To varstvo je v tem, da se na teh zemljiščih lahko izvrši sprememba namembnosti le s spremembo prostorskega dela družbenega plana in še to le v primeru, če se ugotovi splošni družbeni interes v skladu s kriteriji določenimi v dogovorih o temeljih družbenega plana SR Slovenije in občine.

Ta razvrstitev kmetijskih zemljišč pa je podlaga tudi za planiranje kmetijske proizvodnje in razvoja kmetijstva v občini, za kar naj bi se izdelale agrokarte. Temeljni smisel takšnih rešitev je zagotoviti, v procesu sočasnega in kontinuiranega planiranja uveljavitev dolgoročnih družbenih ciljev pri gospodarjenju z zemljišči. Kot dobroino splošnega pomena. Sama razvrstitev kmetijskih zemljišč pa pomeni tudi temelj za izvajanje vrste zelo pomembnih nalog in ciljev na področju kmetijske zemljiške politike, še zlasti pri prestrukturiranju posestne in lastniške zemljiške strukture.

Poleg teh rešitev, ki predstavljajo "fizično varstvo" kmetijskih zemljišč, pa se zagotavlja varstvo zemljišč s tem, da se od vsake spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča plačuje odškodnina, ki pa se uporablja namensko za usposabljanje novih zemljišč (kar pa predstavlja posredno varstvo), da bi se nadomestilo za kmetijsko proizvodnjo izgubljena kmetijska zemljišča.

2. Drug pomemben vidik varstva kmetijskih zemljišč pa je izkoriščanje kmetijskih zemljišč za kmetijsko proizvodnjo. Zakon o kmetijskih zemljiščih ureja to vprašanje tako, da zavezuje lastnike oz. uporabnike kmetijskih zemljišč, da jih obdelujejo kot dober gospodar v skladu s predpisi, samoupravnimi splošnimi akti kmetijskih organizacij, na prvem območju kmetijskih zemljišč pa morajo biti ta zemljišča obdelana tudi v skladu z občinskim družbenim planom. Za primer neizvajanja tega je predviden postopek, s katerim se po enem letu prenesejo takšna zemljišča v začasno upravljanje kmetijski zemljiški skupnosti, kar lahko traja največ 10 let. Po tem pa takšno zemljišče postane družbena lastnina in se prenese v kmetijski zemljiški sklad občine. Poudariti je potrebno, da je to lahko le eden izmed ukrepov za odpravljanje oz. preprečevanje neobdelanih ali slabo obdelanih kmetijskih zemljišč. Največja vloga in odgovornost pri zagotavljanju intenzivnejše rabe vseh kmetijskih zemljišč pa je naložena kmetijskim organizacijam (KS, TOZD), da v skladu s svojo vlogo nosilca kmetijske proizvodnje zagotovijo (tudi ob pomoči KZS) pravočasno usmerjanje razpoložljivih kmetijskih zemljišč v družbeno in družbeno organizirano obdelavo ter da izvajajo ukrepe za čim večjo intenzifikacijo rabe zemljišč nasploh.
3. Bistvo normativne ureditve prometa s kmetijskimi zemljišči je v tem, da se pri nakupu kmetijskih zemljišč lahko prednostno uveljavi interes družbenih kmetijskih organizacij, sledi kmet, ki meji na takšno zemljišče, za tem KZS, druge kmetijske organizacije in kmet, ki ima zemljišča v primerni od-

daljenosti (to se zagotavlja s posebnim postopkom prodaje zemljišč). S tem se zagotavlja usmerjanje zemljišč tistim uporabnikom oz. lastnikom, ki resnično imajo interes na kmetijski proizvodnji in njenem povečanju. Z doslednim uveljavljanjem prednostne pravice pri nakupu kmetijskih zemljišč je tako mogoče povečevati in zaokroževati komplekse oziroma večje celote, ki bodo omogočale večjo produktivnost dela, večjo proizvodnjo in večji dohodek delavcev v kmetijstvu in združenih kmetov.

4. V zvezi z urejanjem obsega kmetijskih in gozdnih zemljišč v lastnini so zakonske rešitve v naslednjem:
- kmetije lahko imajo lastninsko pravico na obdelovalnem kmetijskem zemljišču v izmeri največ 10 ha na gospodarstvo, v gorskih in hribovitih predelih (to je nad 600 m) pa največ 20 ha (če je najmanj 2/3 travnikov),
 - v zemljiški maksimum se ne všteva kmetijsko obdelovalno zemljišče, ki ga obdelujejo kmetje v odnosih trajnejše medsebojne povezanosti ali trajnejšega poslovnega sodelovanja na temelju združevanja svojega dela, zemljišč, delovnih in drugih sredstev v kmetijski zadrugi ali v drugi obliki združevanja kmetov. S tem je omogočeno, da se povečuje obseg zemljišč v obdelavi (če so zemljišča na razpolago),
 - nekmetje po zakonu o kmetijskih zemljiščih pa lahko imajo v lastnini največ 1 ha kmetijskih zemljišč in gozda skupaj, od tega največ 0,5 ha gozda oz. vinograda, v hribovitih predelih pa največ 3 ha (0,5 ha gozda in 0,5 ha vinograda).
5. S ciljem, da bi se kmetijska zemljišča usmerjala k tistim obdelovalcem, ki jih obdelujejo in katerim predstavljajo sredstva za pridobivanje dohodka na podlagi dela, zakon o kmetijskih zemljiščih posebej ureja vprašanja v zvezi s statusom kmeta. Ta status lahko ima oz. pridobi tisti občan, ki z osebnim delom obdeluje kmetijsko zemljišče, na katerem ima kdo lastninsko pravico, ki je za to obdelovanje ustrezno usposobljen, ter mu kmetijskadejavnost pomeni glavno oz. dopolnilno dejavnost. Za ustrezno usposobljenega za obdelovanje se smatra tisti občan, ki ima končano dvoletno srednjo kmetijsko šolo, ali da je najmanj 5 let obdeloval kmetijska zemljišča z osebnim delom ali pa da je opravil preizkus znanja iz programa dvoletne srednje kmetijske šole. Del meril zlasti za ugotavljanje dohodka, doseženega s kmetijsko dejavnostjo, lahko v skladu z razmerami in pogoji določijo občine same, predvsem pa je na njih odgovornost, da dosledno upoštevajo zakonska merila pri priznavanju statusa kmeta.

Določitev statusa kmeta je podlaga za izvajanje vrste zakonskih rešitev, katerih osnovni cilj je zagotoviti večjo profesionalizacijo kmetijstva.

Med temi rešitvami so najpomembnejše:

- da nekmet ne more imeti zemljišč v območju najboljših kmetijskih zemljišč (1. območje),
- da ima kmet prednostno pravico pri nakupu zemljišč,
- status kmeta je tudi podlaga za določene pravice pri prostorsko ureditvenih operacijah itd.

Cilj takšnih rešitev je predvsem v tem, da se na podlagi zakonske razmejitve prične izvajati proces zmanjševanja razdrobljenosti zemljišč in preprečevanja prehajanja zemljišč k tistim lastnikom, ki nimajo interesa za njihovo obdelavo.

6. Posebno pozornost namenja naša kmetijska zemljiška zakonodaja urejanju vprašanj v zvezi z izvajanjem kmetijskih - prostorsko ureditvenih operacij,

to je: melioracij, komasacij, arondacij, medsebojno menjavo zemljišč in združevanje zemljišč ter drugih poseganj v urejanje in rabo kmetijskih zemljišč. Med pomembnejšimi rešitvami je potrebno opozoriti zlasti na naslednje:

- arondacija kmetijskih zemljišč se lahko izvede v korist kmetijske organizacije, lahko pa tudi v korist skupnosti na podlagi pogodbe, če gre za združeno obnovo ali napravo trajnih nasadov, ali če gre za združeno obdelovanje zemlje. V hribovitih in gorskih predelih pa se lahko izvede arondacija tudi v korist kmeta, ki v odnosih trajnejšega poslovnega sodelovanja združuje delo, sredstva in zemljišča z delom delavcev in združenimi sredstvi v organizaciji združenih kmetov. S tem ukrepom se želi omogočiti izboljšanje delovnih - proizvodnih pogojev s ciljem povečanja kmetijske proizvodnje, izboljšanja rabe kmetijskih zemljišč in ohranjanja poseljenosti hribovitih in gorskih predelov.
- pri melioracijah in komasacijah, kot najpomembnejših agrarnih operacijah v Sloveniji, se postavljajo zlasti naslednja ključna vprašanja:
 - pridobivanje soglasja lastnikov oziroma uporabnikov kmetijskih zemljišč,
 - vrednotenje komasacijskega sklada,
 - izvedba - uveljavitev programov proizvodnje na teh zemljiščih.

a) Problem dolgotrajnih postopkov pri pridobivanju soglasja lastnikov oziroma uporabnikov kmetijskih zemljišč je pomembno zmanjšan s tem, da se za vse tiste melioracije (in tudi komasacije), ki so predvidene v dogovoru o temeljih družbenega plana in družbenem planu občine, šteje postopek sprejemanja dogovora o temeljih plana kot postopek, ki daje oziroma vsebuje soglasje združenih kmetov za izvedbo melioracij (in komasacij).

b) Pri vrednotenju kmetijskih zemljišč v komasacijskem skladu naj bi se, v skladu z zakonom, upošteval le njihov katastrski razred in njihova katastrska kultura. Zakonodaja torej zasleduje enostavnejšo pot, poudariti pa je potrebno, da se v praksi pojavlja tudi tendenca, da bi se to vrednotenje izvajalo na podlagi proizvodne sposobnosti tal in drugih zahtevnejših metod.

c) Temeljni cilj izvajanja melioracij in komasacij je v usposobitvi zemljišč za večjo in racionalnejšo kmetijsko proizvodnjo. Praksa kaže, da je prav organiziranje proizvodnje v skupnostih (poljedelske, sadjarske itd.), najtežja naloga. Zakon o kmetijskih zemljiščih namreč določa, da morajo meliorirana zemljišča po izbiri kulture in načina njihovega obdelovanja ustrezati programu melioracij, sredstvom vloženim v ta zemljišča in družbenemu planu občine. Za neizvajanje tega so predvideni tudi ukrepi, ki jih sicer predvideva zakon o kmetijskih zemljiščih v primerih, ko lastnik oziroma uporabnik kmetijskega zemljišča ne ravna kot dober gospodar oziroma zemljišča ustrezno ne obdeluje.

Do sedaj se ti ukrepi še niso izvajali, kljub temu, da v primerih, kjer gre za pridelovanje poljščin praktično še niso uveljavljene oblike proizvodnega združevanja, ki bi zagotavljalo združevanje zemljišč za enotno obdelavo ob uveljavitvi enotnega setvenega načrta v skladu z občinskimi družbenimi planom.

6.1. Zakon o kmetijskih zemljiščih postavlja tudi temelje združevanju zemljišč zaradi skupne proizvodnje. Zemljišča lahko združujejo kmetje med seboj v vseh oblikah združevanja kmetov in s kmetijskimi zemljišči v kmetijskih organizacijah. Lastniki in uporabniki zemljišč se lahko na določenem območju sporazumejo za določeno skupno obnovo in napravo trajnih nasadov, za

združitve določenih sredstev in za način rabe zemljišč po obnovi oziroma napravi nasadov. Če je dana pobuda za takšen poseg, pa med lastniki ni bil dosežen sporazum, lahko občinska skupščina na predlog kmetijske zemljiške skupnosti predpiše obseg in način izvedbe predlaganega posega, način združevanja sredstev in način rabe zemljišč po izvedbi posega. To pa v primeru, če se z nameranim posegom strinjajo uporabniki oziroma lastniki kmetijskih zemljišč, ki so kmetje, in imajo skupaj z lastniki zemljišč, ki se ne štejejo za kmeta, več kot polovico površin vseh kmetijskih zemljišč na predlaganem območju. Ta možnost se do sedaj praktično ni uveljavljala, očitno pa je, da bo ta ukrep moral biti vse bolj pogosto uporabljen v bodoče, saj je vse bolj očitno, da kmetje težijo za večjo in racionalnejšo proizvodnjo, drugi, ki jim je dohodek iz kmetijstva manj ali nepomemben, pa tega interesa nimajo, pa zato mnogokrat že ovirajo smelejše posege, kamor spada tudi združevanje zemlje za skupno proizvodnjo.

7. Pomemben sestavni del sedanje normative ureditve vprašanj na področju kmetijske zemljiške politike je tudi sistem dedovanja kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev. Bistvo tega sistema je v tem, da se omejuje prehod kmetijskih zemljišč v last tistih, ki zemlje ne obdelujejo, preprečuje drobitev določenih kmetij in omogoča prevzem kmetij pod takšnimi pogoji, ki dediča preveč ne obremenjujejo. Zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev ščiti pred delitvijo v primeru dedovanja tiste kmetije, ki zagotavljajo lastniku s kmetijsko in drugo z njo povezano dejavnostjo primerno življenje. Te kmetije določi z odlokom občinska skupščina na predlog kmetijske zemljiške skupnosti in krajevne skupnosti.

Pri določanju teh - zaščitenih kmetij pa prevzemajo občine še zlasti pomembno vlogo. Poleg splošnega merila je namreč potrebno izdelati in uveljaviti še posebna merila, izhajajoč zlasti iz razmer na določenem območju (upoštevati je treba ogroženost smotrnega izkoriščanja zemljišč, ki bi nastalo zaradi drobitve kmetij, varstvo zemljišč ipd.).

Takšno, zaščiteni kmetiji lahko deduje praviloma samo en dedič in to tisti, ki ima namen obdelovati kmetijsko zemljišče z osebnim delom. Tretje načelo, da s prevzemom kmetije ne bo ogrožen gospodarski obstoj prevzemnika, pa se realizira s tem, da dediči, ki ne dedujejo kmetije, dedujejo denarno vrednost dednega deleža. Pri določanju deleža pa se upošteva tudi vse tisto, kar je bilo porabljeno za dediča v zvezi z njegovim šolanjem oziroma njegovo usposobitvijo za samostojno življenje.

8. V smislu podružbljanja zasebnih kmetijskih zemljišč in s tem njihove vključitve v intenzivno obdelavo poleg razreševanja socialnih problemov, deluje tudi sistem preživninskega varstva kmetov. Dana je namreč možnost, da ostareli oziroma za delo nezmožni kmetje lahko oddajo svoja kmetijska zemljišča in gozdove zainteresiranim družbenim pravnim osebam, v zameno pa pridobijo ob določenih pogojih preživnino. Ta sistem je v začetni fazi izvajanja.
9. V okviru temeljnih rešitev na področju kmetijske zemljiške politike je potrebno opozoriti še na vlogo in pomen kmetijskih zemljiških skupnosti. To so samoupravne skupnosti kmetijskih, živilskih in gozdnogospodarskih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in občine ter nekaterih drugih zainteresiranih organizacij. KZS so usmerjevalci in nosilci kmetijske zemljiške politike v občini. Glede na nesektorsko zastopanost interesov v KZS pa le-te pomenijo primerno obliko in možnost za podružbljanje kmetijske zemljiške politike.

Glede na to, da zaradi časovne omejitve in silne problematike v tem prispevku ni bilo mogoče dajati tudi natančnejših ocen o izvajanju posameznih rešitev oziroma nalog, mi dovolite, da na kraju v strnjeni obliki opozorim, zlasti na nekatere pomembnejše dosežene rezultate:

1. Začet je proces povečevanja kmetijskih zemljišč v družbeni lastnini (na podlagi odkupa v procesu deagrarnizacije agrarnih operacijah ipd.)
2. Ovire za izvajanje melioracij so premagane. Uveljavile so se kot neposredni sestavni del planiranja na področju kmetijstva.
3. V zadnjih nekaj letih so se komasacije kmetijskih zemljišč uveljavile kot vse bolj normalna oblika oziroma način izboljševanja zemljiške strukture.
4. V nekaterih občinah je dosežen napredek v smeri zmanjševanja negospodarnih posegov na najboljša kmetijska zemljišča. Odnos do gospodarjenja z zemljo se spreminja.
5. Z zakonom o kmetijskih zemljiščih odprt proces združevanja zemlje, je dal pomembne rezultate pri razvoju vinogradniških in sadjarskih skupnosti; najmanj pa je proces združevanja zemlje uveljavljen v poljedelstvu.
6. Doseženi pa so tudi nekateri uspehi na področju dedovanja kmetijskih zemljišč in pri usmerjanju prometa s kmetijskimi zemljišči.

Pri ocenjevanju doseženega je potrebno upoštevati, da je razreševanje in ureničevanje nalog na področju kmetijske zemljiške politike dolgotrajen proces. Ne glede na to pa ugotavljamo, da se vrsta nalog zaradi premajhne aktivnosti nosilcev, vendarle prepočasi, zlasti pa premalo dosledno izvaja.

